

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

II. Quæ sit regula cognoscendi quid Deus possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

fieri posse, vt vnum corpus sit in duobus locis, vel non occupet locum. Similia habet Petrus Martyr libro contra Gardnerum, obiecto 10. 11. & 12. & 106. & Theodorus Beza in lib. de cœna Domini contra VVestphalum. Catholici contra eum credunt, id fieri potuisse.

Tres autem sunt difficultates, in quibus ab aduersariis dissentimus. VNA, an possit vnum corpus poni simul in diuersis locis. ALTERA, an possit corpus alicubi esse non occupando locum, & hæ sunt nobis cum solis Sacramentariis, nõ autem cum Lutheranis, & hoc loco tractandæ. TERTIA est etiam cum Lutheranis, an possint accidentia manere sine subiecto, & de hac disputabimus in sequenti libro, vbi tractabitur de transubstantiatione.

Vt igitur questionem de potentia Dei in hoc mysterio contra Sacramentarios disputemus, & ordine rem totam explicemus: PRIMO inuestigabimus, quæ sit certa regula cognoscendi quid Deus possit. SECUNDO probabimus posse Deum facere, vt vnum corpus simul sit in diuersis locis. TERTIO soluemus obiectiones aduersariorum. QUARTO probabimus posse Deum facere, vt vnum corpus indiuisibiliter maneat, ita vt locum non repleat. QUINTO soluemus obiectiones.

CAPVT SECVNDVM.

Quæ sit regula cognoscendi quid Deus possit.

REGVLA cognoscendi quid Deus possit, vel non potest ab ipso Deo, de cuius potentia agitur, et ab homine, qui eum cognoscere debet, vel a rebus ipsis, quæ per eam potentiam fiunt.

A Deo regulam quandam sumunt Ioannes Caluinus in Catechismo breui, vbi explicat primum articulum Symboli, & in Instit. cap. 6. §. 27. & Petrus Boquinus in libro de cœna Domini prope finem, vbi de omnipotentia disputant. Dicunt ij homines potentiam Dei non esse separandam à voluntate, & operatione: id enim Deum posse facere, quod re ipsa facere, & facit, nullam autem esse in Deo potentiam, quæ possit facere id, quod non decreuit facere.

Hæc regula falsa est, & inutilis. Falsa est, quia Scripturæ perspicue docent, Deum posse facere multa, quæ nunquam faciet. Matth. 3. & Luc. 3. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare*

suasitare filios Abrahæ. In quem locum Chrysoſtomus, Ambroſius, & Hieronymus, dicunt, poſſe Deum ex veris lapidibus homines formare: quod tamen nunquam fecit, & probabile eſt nunquam facturum. Item Matth. 26. *Poſſum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò pluſquam duodecim legiones Angelorum.* Et Marci 14. *Omnia tibi poſſibilia ſunt, transfer calicem hęc à me.* Vbi ſatis apertè indicat Dominus, potuiſſe reparari mundum ſine morte ſua, & potuiſſe impediri paſſionem ſuam per diuinam potentiam, & tamen ſcimus hoc non eſſe factum. Quod etiã notauit Gregorius Nazianzenus in epiſt. 1. ad Chelidonium: qui rurfus lib. 4. de Theologia dicit, poſſe Deum facere, vt camelus tranſeat per foramen acus; & vt ſenex iterum redeat in vterum matris ſuæ, & reſcatur; quæ tamen nunquam fecit. Quare Auguſtinus in Enchirid. cap. 95. rectè ſcribit multa Deum poſſe, quæ nõ velit, nihil autem velit, quod non poſſit; & lib. de ſpiritu, & litera, cap. 1. docet, multa eſſe poſſibilia Deo, quæ nunquam ſient, & ponit exemplum de camelo tranſeunte per foramen acus. Sed quamuis iſta regula vera eſſet, eſt tamen inutilis, quia nõ magis notum eſt nobis, quid Deus velit facere, quam quid poſſit facere.

Si quis autem diceret, regulam cognoscendæ diuinæ potentie eſſe eius voluntatè, vel intellectum, in hoc ſenſu; quod id omne poſſit Deus facere, quod poteſt velle facere, vel quod intelligit eſſe factibile; regulam veriſſimam daret, ſed inutilem. Veriſſimam quidam, quia in hoc differt Deus à creaturis, quòd creaturæ multa poſſunt animo concipere, vt factibilia, & etiam velle facere, quæ tamen non poſſunt reiſa facere: at Deus quidquid poteſt velle, vel intelligere vt factibile, id totum poteſt facere, & nihil poteſt facere, quod non poteſt velle, aut quod non intelligit eſſe factibile. Sed regula eſt inutilis, quia non minus obſcurum eſt nobis, quid Deus poſſit velle, aut intelligere, vt factibile, quàm quid poſſit facere.

Ex parte hominis poſſet accipi hæc regula: Id omne poſſe Deum facere, quod poteſt homo concipere. Nam cum obiectum mentis noſtræ, ſit ipſum ens, & verum in vniuerſum, id quod poteſt cõcipi, ſiue intelligi, reuera exiſtere poterit: quod autem non poteſt concipi, nihil erit; proinde omnia poterit facere, qui poterit id totum, quod homo poteſt concipere.

Sed

Sed hæc regula partim est vera, partim falsa. Vera quidem est, quatenus affirmat posse Deum facere, quicquid potest homo intelligere: at quatenus negat posse Deum facere, quod homo non potest intelligere, fallax est, & contraria diuinis literis. Nam etiam si totum ens est ex se intelligibile, & solum, quod non est, non potest intelligi: tamen mens nostra ob suam imbecillitatem, nisi diuinitus adiuuetur, sæpe fallitur in rebus intelligendis, & multa putat non posse existere, & proinde nec esse intelligibilia, nec factibilia, quæ tamen intelligi, fieri, & existere possunt. Hinc dicit Ioannes: *Mens est Deus corde nostro*, 1. Ioan. 3. Et Apostolus Ephes. 3. dicit, Deum operari supra quam petimus, aut intelligimus. Et Laurentius Augustinus, lib. 21. ciuit. cap. 5. 6. & 7. ostendit multa esse vera, quæ tamen homines intelligere non possunt. Et similiter Hilarius, lib. 3. de Trinitate, & alij Patres. Et sanè multa nostræ fidei mysteria ethnici Philosophi profus impossibilia esse iudicabant, quæ tamen fideles homines non mirantur, quam illi periti naturalium scientiarum, verissima esse credunt. Et si potest vnus homo interdum ea facere, quæ alij homines non capiunt, & nisi facta viderent, crederent nullo modo fieri potuisse, qualia sunt, quæ de Archimede narrat Plutarcho in vita Marcelli: quantum magis poterit Deus multa facere supra captum omnium hominum? Atque hoc ipsum verbis fatentur etiam aduersarij, vt Calvinus lib. 4. Instit. cap. 17. §. 10. & 24. & Petrus Boquinus in libro de cæna Domini, vbi mysterium Eucharistiæ dicitur sublimius esse, quam ut à nobis plenè intelligi possit: tamen re ipsa satis indicant se nihil velle credere, nisi quod capiunt, cum passim asserant non posse fieri, id quod orbis terrarum credit non modo fieri potuisse, sed etiam factum esse; & mysterium quod ipsi dicunt, superare humanum captum, nullam habeat difficultatem, vt supra ostendimus.

Restat igitur, vt regula sumatur à rebus ipsis. Possit autè simpliciter sumi regula à rebus. Vno modo, si diceremus, Deum habere tantum actiue potentie, quantum est passiuæ potentie in omnibus rebus, siue in tota natura. Et hoc modo Deum omnipotentem Philosophi ethnici fortasse facerent; at Christiani maiorem aliquam potentiam Deo tribuere debent, cum fateantur Deum ex nihilo mundum procreasse: qui enim ex nihilo aliquid facit, non pendet à potentia passiuæ subiecti.

Alio igitur modo, regula sumetur à rebus, si dicamus Deum posse facere omnia, quæ vlllo modo existere possunt, iuxta illud verbum Angeli Gabrielis, Luca 1. *Non erit impossibile apud Deum omne verbum.* Et illud Saluatoris Marci 14. *Omnia tibi possibilia sunt.* Id autem omne existere potest, quod in sua ratione non dicit, non esse, sed tantum esse. Et hoc est, quod scribit sanctus Thomas 1. parte, quæst. 24. artic. 3. & omnes Theologi, Deum dici omnipotentem, quia potest id omne, quod non implicat contradictionem: quod enim implicat contradictionem, non est possibile vlllo modo, quia ponit esse, & non esse simul, & proinde si illud fieret, fieret aliquod, cuius esse esset non esse. Solùm autem non esse, non potest à Deo fieri, quia omne quod fit, debet esse aliquo modo simile ei, à quo fit: Deo autem qui est ipsum esse, omne quod est, simile est, & solùm non ens, non est ei vlllo modo simile. PRÆTEREA facere quod non est, non est facere, sed deficere, & proinde ad illud non potentia, sed impotentia requiritur. Et hinc dicimus, Deum non posse mori, non posse peccare, non posse deficere, quia mors, peccatum, defectus formaliter sunt, non entia, & illa posse non est potentia, sed impotentia. DENIQUE est primum principium in lumine natura: Omne est, aut non est: quo sublato tollitur omnis cognitio. Itaque etiam aduersarij in hoc conueniunt, id non posse fieri, quod implicat contradictionem. Et si quidem in particulari euidenter constaret, quæ sit essentia vniuscuiusque rei, simul etiam constaret quid implicet, & quid non implicet contradictionem; & questio omnis finita esset: sed quia id non satis constat, idè laborandum est nobis, vt ostendamus quod volumus.

CAPVT TERTIVM.

Posse vnum corpus simul esse in pluribus locis.

ACCEDAMVS nunc ad singula capita mysterij Eucharistia, quæ aduersarij contendunt implicare contradictionem, atque idè esse impossibilia. Ac vt incipiamus ab eo quod est omnium difficillimum, probabimus non implicare contradictionem, & proinde possibile esse, vt vnum corpus sit in pluribus locis.

PRIMUM